

Ingerlise Koefoed (SF):

I bemærkningerne til lovforslaget understreger ministeren flere gange, at døds-kriteriets ændring ikke har noget at gøre med de nye muligheder for transplantation af hjerte og lever, som jo alligevel kun kan gennemføres, hvis hjernedød godkendes som døds-kriterium.

Jeg synes, at understregningen er noget retorisk, for man havde vel ikke brug for det supplerende døds-kriterium, hvis man ikke ønskede at udvide sine transplantationsmuligheder.

I andre tilfælde, hvor hjernen ikke længere fungerer, kunne man stille og roligt indstille yderligere behandling, fjerne respiratoren og lade døden indtræffe ved hjerteslagets ophør. Dermed behøver død stadig ikke at blive et spørgsmål, som alene skal afgøres af læger, for hjertedød kan alle meget hurtigt overbevise sig om uden lægehjælp.

Det understreges også, at spørgsmålet om, hvorvidt der skal foretages transplantation af hjerte og lever, ikke hører under Justitsministeriet, men under sundhedsministeren. Det forekommer mig imidlertid også at være en tom erklæring. For i det øjeblik Folketinget har vedtaget hjernedøds-kriteriet, vil presset på hjerte- og levertransplantationer nok blive stort, ikke mindst for de kirurger, der helt naturligt brænder efter at komme i gang med nye landvindinger inden for den medicinske teknologi.

Da det klart fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at en påbegyndelse af hjerte- og levertransplantationer kun kan ske inden for de gældende budgetrammer, er det i hvert fald for mig klart, at de banale hjerteoperationer, som virkelig kan give mennesker et bedre liv, og alle de andre ting, hvor befolkningen står i kø for at blive helbredt: øjne og hofter m.v., vil blive skubbet bagud i køen, og det kan jeg ikke acceptere som en rimelig sundhedspolitik.

De mennesker, som kunne få et nyt hjerte eller en ny lever, vil nok kalde denne indstilling noget kold over for dem. Men sagen er yderligere den, at ikke alle, der har brug for et nyt hjerte f.eks., vil kunne klare at leve med det. Det kræver et roligt temperament, en stabil levevis, mulighed for megen støtte hjemme, en passende alder osv., for at man kan blive udvalgt til transplantation. Jeg kan ikke lade være med at tænke på, hvem der vil være mest værdig til sådan en transplantation: den unge mand eller den halvgamle, ufaglærte kvinde.

Hvem er det, der allerede i dag skal stå længst i kø for at få opereret øjne eller hofter? Er det folkepensionisterne, eller er det de yngre mennesker?

Jeg synes altså, at der er al mulig grund til at overveje at være kritisk, også i spørgsmålet om, hvem der kan blive donorer – det kan fortrinsvis kun blive unge trafikofre. En bedre trafikpolitik kunne måske resultere i, at der ikke blev unge hjerter og lever nok til rådighed.

Man kan altså efter min mening allerede af politiske grunde afvise forslaget, men dertil kommer for mig nogle mere kulturelle eller, skal vi sige etiske grunde. Jeg har meget svært ved at opfatte mennesker som reservedelslagre eller som sammenlappede og funktionsdygtige på grund af andre menneskers hjerter m.v. Jeg har også svært ved at acceptere ideen om, at man, efter at man har erklæret et menneske for hjernedødt, holder det kunstigt i gang, indtil de ønskede dele kan blive transplanteret. Jeg synes, man giver de efterladte en meget svær oplevelse, når de skal se, at deres nære ven eller veninde, som er død, alligevel trækker vejret, at de altså først kan sige farvel til vedkommende som død, efter at han eller hun har været skåret op, er blevet syet sammen og har fået fjernet respiratoren og er død for anden gang.

Jeg kan også meget dårligt acceptere det skred, det er rent sprogligt og kulturelt, at hjertet, som jo ifølge digte, film, almindelige samtaler osv. er sæde for kærlighed, hengivenhed og liv, pludselig har skiftet karakter i vore tanker og egentlig kunne erstattes af hjernen. Vi er »hjertervenner«, vores »hjerne brister af sorg«, vi tager »hjerterligt imod hinanden« osv.; alt det vil forekomme nogle som småting, men det er det ikke for os alle.

Derfor må jeg af både politiske, etiske og kulturelle årsager afvise forslaget, og jeg opfordrer til, at man stiller alle Folketingets medlemmer frit i de enkelte partier med hensyn til deres stillingtagen. Dette her kan kun være et personligt spørgsmål, og det kan i hvert fald ikke besvares gennem opslag i et parti-program, hvad enten det er et socialistisk eller et borgerligt parti-program.

Elsebeth Kock-Petersen (V):

Jeg vil også begynde med at sige, at der i Venstres folketingsgruppe er forskellige holdninger til dette lovforslag, men jeg vil også sige det på